

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3123011504
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Dunčko
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3123011504.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Jozefa Janíka a Mgr. Jána Odnogu na neverejnom zasadnutí konanom dňa 15. januára 2024 prejednal sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D. C., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Ilava, ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7PP/36/2023 zo dňa 20.11.2023 a takto jednomyselne

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sa sťažnosť odsúdeného A. B. zamietla, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1T/11/2023 zo dňa 09.03.2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2To/29/2023 zo dňa 20.04.2023 bol A. B. odsúdený pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. a pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. e) Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7PP/36/2023 zo dňa 20.11.2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) bol podľa § 415 ods. 1 Tr. por. s použitím § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. zamietnutý návrh odsúdeného A. B. o podmiennečné prepustenie z výkonu vyššie uvedeného trestu odňatia slobody.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odsúdený sťažnosť, ktorú zahlásil do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po jeho vyhlásení. Túto sťažnosť následne odsúdený do termínu neverejného zasadnutia už bližšie písomne neodôvodnil.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná (§ 185 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 187 Tr. por.), na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, a takto dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Krajský súd v prvom rade konštatuje, že súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí, na vykonanie ktoré mal splnené všetky zákonné podmienky. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa pred súdom prvého stupňa k priebehu doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

Z písomného odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že súd prvého stupňa sa zaoberal zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.

Možno prisvedčiť jeho názoru, že odsúdený v prvom rade spĺňal formálnu podmienku z pohľadu dĺžky doteraz vykonaného trestu odňatia slobody, keď v súčte so započítaním vykonal zákonom požadovanú časť z výmery uloženého trestu odňatia slobody (t.j. viac ako 1/2) – § 66 ods. 1 písm. a) Tr. zák.

Krajský súd sa tiež stotožnil i s ďalšími závermi súdu prvého stupňa, že u odsúdeného neboli splnené obidve materiálne podmienky spočívajúce v polepšení sa a očakávaní vedenia riadneho života na slobode.

K tomu krajský súd dodáva, že splnenie týchto zákonných podmienok je predmetom dokazovania na verejnom zasadnutí a v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. preto majú konajúce sudy hodnotiť dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia, ktoré je založené na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu, a to jednotlivo i v ich súhrne.

Krajský súd považuje v prvom rade za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného primárne rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca však neurčil povinnosť podmiennečne prepustiť každého odsúdeného (Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje tiež za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatel'ovej osobnosti, ktorý sa, pravda, navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, ale nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať na jeho polepšenie.

Aj krajský súd upriamuje pozornosť na zistenie, že postoj odsúdeného k trestnej činnosti je len čiastočne kritický, keď si odsúdený síce uvedomuje opätovné zlyhanie a neadekvátnosť svojho konania, avšak na súvislosti vlastného správania nenahliada, čo vyplýva z hodnotenia ústavu na výkon trestu. Krajský súd k tomu uvádza, že takýto postoj odsúdeného nemôže byť prejavom polepšenia, keď si svoje negatívne konanie a jeho dôsledky po vykonaní prevažnej časti trestu odňatia slobody naďalej dostatočným spôsobom neuvedomuje (nepripúšťa). Pritom aj zmena nazerania na vlastnú trestnú činnosť je jedným z výrazov polepšenia sa odsúdeného.

V tejto súvislosti sa krajský súd stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa ohľadne toho, že čiastočne kritický náhľad na spáchanú trestnú činnosť sám o sebe síce nemusí byť prekážkou podmiennečného prepustenia, avšak to platí najmä u prvotrestaných osôb, resp. osôb, ktoré sú vo výkone trestu odňatia slobody po prvýkrát, čo ale nie je prípad odsúdeného. Správne súd prvého stupňa uviedol, že odsúdený má v registri trestov celkom 15 záznamov (vždy sa dopustil úmyselných trestných činov) a až 11-krát mu bol uložený nepodmiennečný trest odňatia slobody. Aj napriek tejto „predošlej skúsenosti“ nedošlo u neho k dostatočnému uvedomeniu si škodlivosti svojho konania a prijatia zodpovednosti, pre ktoré by bolo možné konštatovať jeho polepšenie.

Zároveň krajský súd dodáva, že iba osoby podieľajúce sa na prevýchove odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody môžu podať objektívny obraz o stupni nápravy, pričom krajský súd nezistil také skutočnosti, ktoré by takéto konštatovanie uvedené v hodnotení ústavu na výkon trestu akýmkoľvek spôsobom spochybňovali.

Na úplný záver k nesplneniu prvej materiálnej podmienky spočívajúcej v polepšení sa krajský súd uvádza, že ak súd nezistí „polepšenie sa“ odsúdeného, veľmi ťažko môže potom dospieť k záveru, že by po podmiennečnom prepustení na slobode už viedol riadny život.

Krajský súd aj preto dospel k záveru, že u odsúdeného nebola splnená posledná (druhá materiálna) podmienka spočívajúca v očakávaní vedenia riadneho života na slobode.

Krajský súd len pripomína, že zmyslom podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel' automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmiennečné prepustenie je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takou okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať i doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, vrátane jej početnosti.

V zhode s názorom súdu prvého stupňa aj krajský súd považuje nápravu odsúdeného za podstatne sťaženej, a to z dôvodov, ktoré podrobne rozviedol súd prvého stupňa. Krajský súd na tomto mieste len v celom rozsahu poukazuje na jeho správne úvahy a závery, s ktorými sa stotožňuje.

Krajský súd v tejto súvislosti opätovne poukazuje na tú skutočnosť, že odsúdený sa nenachádza vo výkone trestu odňatia slobody po prvýkrát. Až 11-krát mu bol uložený práve nepodmiennečný trest odňatia slobody, pričom vo vzťahu k páchaniu obdobnej trestnej činnosti, pre ktorú vykonáva aktuálne trest odňatia slobody, je nepochybne tzv. špeciálnym recidivistom (pre trestný čin výtržníctva bol celkovo už 7-krát súdne trestaný). Okrem toho bol opakovane súdne trestaný napr. aj pre spáchanie majetkovej trestnej činnosti (5-krát pre trestný čin krádeže) a pre inú násilnú trestnú činnosť (2-krát pre trestný čin nebezpečného vyhrážania). Osobitne v neprospech odsúdeného čo do zvýšeného rizika jeho recidívy po jeho prepustení na slobodu vyznieva, že trest odňatia slobody, ktorý v súčasnosti vykonáva, mu bol uložený pre skutok spáchaný dňa 20.10.2022, pričom predchádzajúci trest odňatia slobody vykonal iba dňa 14.07.2022.

Z predchádzajúcej súdnej trestnosti odsúdeného je tiež potrebné zvýrazniť najmä to, že v minulosti vykonal viacero nepodmiennečných trestov odňatia slobody (konkrétne išlo o 8 takýchto trestov, ktoré vykonával v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a ktoré vykonal v roku 2011, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 – čiže vo výkone trestu odňatia slobody sa nachádzal za posledné obdobie takmer každý rok), ale napriek tomu sa naďalej dopúšťal trestnej činnosti. V minulosti už bol dokonca aj podmiennečne prepustený (v roku 2010), ale zjavne vôbec nevyužil šancu preukázať zmenu svojho správania a vedenia už len riadneho života na slobode bez páchania trestnej činnosti ani po tom, čo mu bol „znížený“ trest pri jeho podmiennečnom prepustení.

Krajský súd navyše považuje za potrebné dodať aj to, že v období po vykonaní predchádzajúceho nepodmiennečného trestu odňatia slobody, ktorý vykonal dňa 14.07.2022, do spáchania ďalšej trestnej činnosti (dňa 20.10.2022), pre ktorú sa aktuálne nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, odsúdený spáchal v dňoch 31.07.2022 a 28.08.2022 navyše dva priestupky proti občianskeho spolunažívaniu (bitky), čo vyplýva z písomného odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1T/11/2023 zo dňa 09.03.2023.

Osobu odsúdeného vzhľadom na tieto skutočnosti preto možno charakterizovať ako osobu s výraznými sklonmi k páchaniu trestnej činnosti, pričom je zjavné, že z pohľadu predchádzajúcich odsúdení mal dostatok možností preukázať snahu o vedenie riadneho života a zmenu svojho správania, avšak tieto nevyužil, keď aj po výkone predchádzajúceho trestu odňatia slobody opakovane spáchal trestnú činnosť.

Odsúdený spôsobom svojho predchádzajúceho života teda preukázal, že „len hrozba“ výkonu trestu odňatia slobody skutočne nepostačuje na splnenie zákonom predpokladaného účelu trestu a je potrebné

na neho pôsobiť práve výkonom trestu odňatia slobody, pretože odsúdený zjavne na slobode nie je schopný viesť riadny život.

Naviac aj ústav na výkon trestu konštatoval u odsúdeného menej priaznivú resocializačnú prognózu a stredné riziko recidívy trestnej činnosti, i keď s týmito závermi sa krajský súd stotožnil len čiastočne. Podľa jeho názoru totiž v prípade odsúdeného je riziko recidívy skôr vysoké, vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti.

Tiež bolo potrebné v neprospech odsúdeného ešte prihliadnuť aj k tomu, že aktuálne vykonáva trest odňatia slobody v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Účelom trestu je totiž aj ochrana spoločnosti pred páchatelom trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je preto v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu nariadeného trestu odňatia slobody, aby ho odsúdený aj v celosti vykonal (keďže predpokladaný koniec trestu má už dňa 20.06.2024).

Z takto rozvedených dôvodov preto rozhodol krajský súd tak, že sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože nespĺňal dôsledne dve z troch zákonných podmienok na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.